

29. Apríl 2026

Hjólað gegn einstefnu

Ragnar Gauti Hauksson

Valur Elli Valsson

Hjólreiðar gegn einstefnu

Yfirlit

- Samantekt á erlendri þekkingu og löggjöf
- Hönnunarútfærslur skoðaðar í samhengi við íslenskar umferðarreglur
- Rýni á aðgerður m.t.t. Umferðarðaröryggis
- Tillögur og leiðbeiningar lagðar fram
  - Um 120 einstefnugötur í Reykjavík

Erlend þekking og reynsla

- Hjólað gegn einstefnu á sér langa sögu
  - Holland
  - Belgía
  - Austurríki
  - Norðurlönd
- Innleiðing á hjólað gegn einstefnu ekki talin hafa áhrif á slysatíðni
- Hjólað gegn einstefnu í sumum tilfellum talið öruggara en að hjóla með einstefnu

Erlend löggjöf

Norðurlöndin

- Leyft í Danmörku, Noregi og Finnlandi
- Mismunandi kröfur eftir eðli gatna
  - Hámarkshraði
  - Almenningsamgöngur
  - Umferðarmerki
  - Yfirborðsmerkingar
- Lögð áhersla á að hjólreiðafólk haldi sig hægra megin á slíkum götum

Erlend löggjöf

Holland, Belgía og Austurríki

- Skýr viðmið um notkun umferðarmerkja
- Hámarkshraði og umferðarmagn
- Skilyrði um breidd gatna
- Talið lykilúrræði til að búa til aðgengilegt og skilvirkt hjólreiðanet

Samantekt á erlendra þekkingu og löggjöf

Viðmið fyrir hjólað gegn einstefnu

- Það skiptir mestu að götur hafi
  - lágan hámarkshraða (≤ 30 km/klst)
  - lítið umferðarmagn bíla (<4.000 bílar)
  - nægan sýnileika hjólreiðafólks við gatnamót
  - Umferðarskilti og skýrar yfirborðsmerkingar

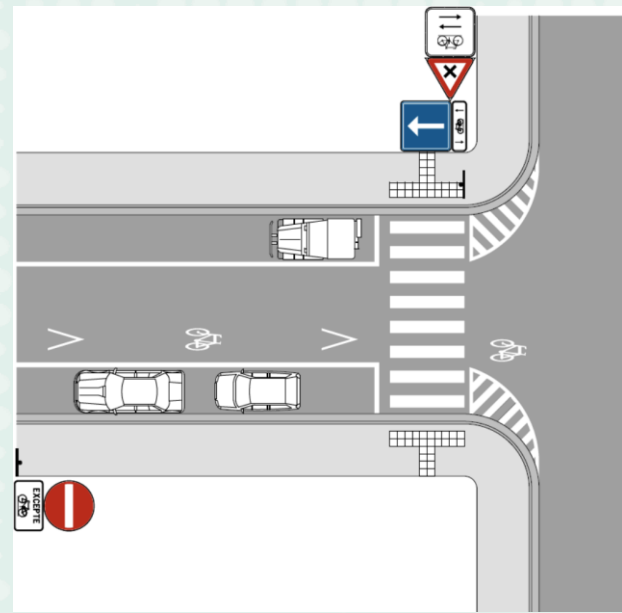
Umferðarmerki

Samsetning skilta

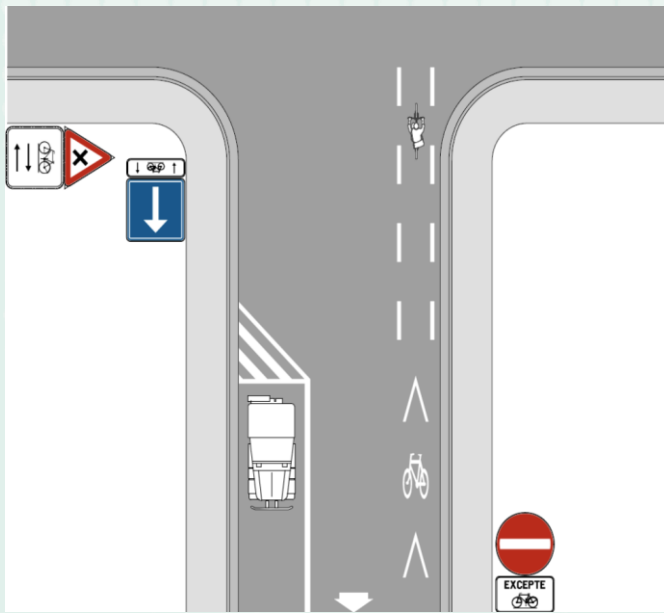
- Einstefnumerki með viðbótarmerki sem vekur athygli á heimildinni
- Akstursbannmerki með viðbótarmerki sem heimilar hjólreiðar gegn einstefnu

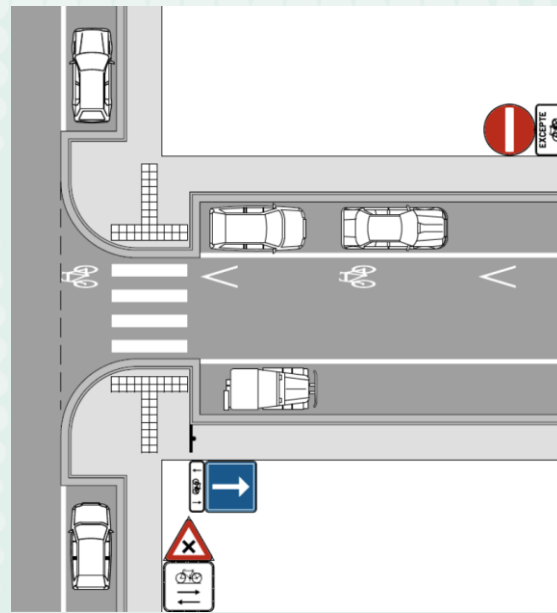
Yfirborðsmerkingar

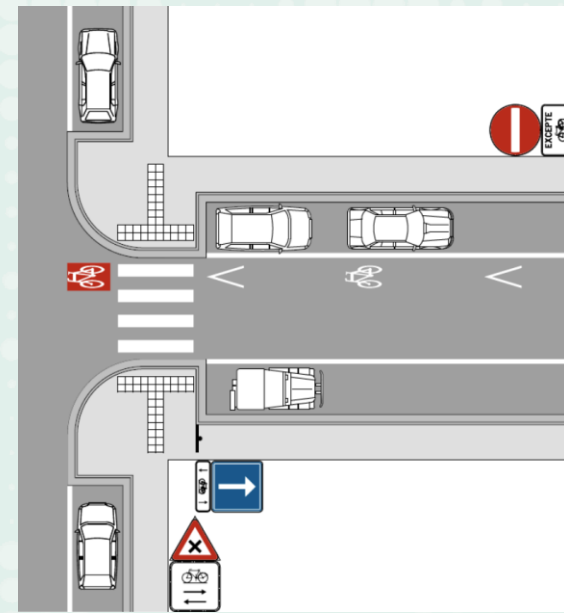
Hjólavísar

Hjólavísar og aðgreint svæði næst gatnamótum

Hjólavísar og nægjanleg sýn við bílastæði

Áherslu merki (hjólandi í forgangi við gatnamót)

Staðsetning bílastæða í einstefnugötum

Lega bílastæða

- Samsíða stæði
  - Algengast og öruggast
- Skástæði
  - Mælst til að bakkað sé í stæði fyrir betra sjónsvið
- Hornrétt stæði
  - Aðeins þar sem hámarkshraði er innan við 30 km/klst og umferðarmagn lítið

Staðsetning bílastæða í einstefnugötum

Staðsetning bílastæða

- Stæði hægra megin
  - Talið öruggast
- Stæði vinstra megin
  - Getur hentað betur við ákveðnar aðstæður
- Stæði báðu megin
  - Talið ákjósanlegt að forðast slíkt, en sleppur þar sem aðstæður eru góðar og umferð er lítil

Aðstæður á einstefnugötum Reykjavíkurborgar

- Samkvæmt erlendum viðmiðum uppfylla allar einstefnugötur Reykjavíkur evrópskum viðmiðum til að leyfa hjólað gegn einstefnu
  - Hámarkshraði einstefnugatna aldrei meiri en 30 km/klst
  - Umferðarmagn mest um 3.000 bílar
- Takmarkandi þættir gætu verið
  - Halli/brekkur í götum
  - Beygjur/stuttar sjónlínur
  - Hættuleg gatnamót
  - Umferð strætisvagna

Tillögur og leiðbeiningar

- Hönnunarviðmið taka mið af erlendum fyrirmyndum með sérstaka áherslu á
  - Staðsetningu bílastæða
  - Öryggi við gatnamót
- Eftirfylgni í kjölfar innleiðingar
  - Greina áhrif á umferðaröryggi
  - Meta notkun og aðsókn
  - Upplifun og ánægja notenda
  - Meta hönnunarárangur

